

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Svk/16/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100350
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0923100350.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: Združenie domových samospráv, o.z., so sídlom Rovniankova č. 1667/14, 851 02 Bratislava, P.O.BOX 218, 850 00 Bratislava, právne zastúpeného: Tkáč & Partners, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Hrnčiarska č. 29, 040 01 Košice, proti žalovanému: Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, so sídlom Tomášikova č. 14366/64A, 831 04 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. OU-PO-OVBP2-2023/034847-002 zo dňa 23.6.2023, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Správneho súdu v Košiciach č. k. 1S/27/2023-52 zo dňa 15.5.2024, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Správneho súdu v Košiciach č. k. 1S/27/2023-52 zo dňa 15.5.2024 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I.

1. Správny súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) uznesením č. k. 1S/27/2023-52 zo dňa 15.5.2024 odmietol žalobu žalobcu podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ako neprípustnú.

2. Správny súd vo svojom odôvodnení uviedol, že žalobca sa správnu žalobou domáhal preskúmania rozhodnutí o jeho vylúčení účastníka konania - ako dotknutej verejnosti, zo správneho konania vo veci vydania rozhodnutia o umiestnení stavby. Žalobca sa domáhal preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktoré je procesnej povahy tak, ako je vymedzené v § 7 písm. e/ SSP. Správny súd preto dospel k záveru, že ide o neprípustnú správnu žalobu, pretože tu ide o správny akt orgánu verejnej správy, ktorý nemá povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmov alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby.

II.

3. Proti uzneseniu správneho súdu podal žalobca včas kasačnú sťažnosť, a to z dôvodov, že správny súd v konaní a pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP), tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tým, že podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 písm. j/ SSP).

4. Správny súd nezohľadnil, že žalobca je reprezentantom zainteresovanej verejnosti, pričom svojou činnosťou chráni verejný záujem ochrany životného prostredia a aby ho mohol chrániť, musí byť účastníkom konania. Nepriznaním postavenia účastníka konania bol porušený článok 6 ods. 4 Aarhuského dohovoru, v zmysle ktorého má každá strana dohovoru, v tomto prípade Slovenská

republika, umožniť včasnú účasť verejnosti v čase, keď sú ešte otvorené všetky možnosti a účasť verejnosti sa môže uskutočniť efektívne. Preto je záver, že nemohli byť porušené práva žalobcu nesprávne a predčasné. Žalobca nemohol uplatniť svoje pripomienky v administratívnom konaní, keďže mu bolo odopreté účasťníctvo, navyše mu bolo odopreté právo na súdny prieskum rozhodnutia, čím nesprávne právne posúdil situáciu aj správny súd. Priamo tým je porušené právo sťažovateľa na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu v zmysle čl. 45 Ústavy SR. Správny súd nesprávne právne posúdil možnosť porušenia práva žalobcu. Nejde o rozhodnutie predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ale priamo zakladá, resp. nezakladá práva sťažovateľa. Zo strany zainteresovanej verejnosti chrániacej verejný záujem životného prostredia sa predpokladá určitý stupeň aktivity už v administratívnom konaní, ktorý zakladá následnú možnosť preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v administratívnom konaní. Nepriznaním účasťníctva sa zamedzuje akejkoľvek aktivite smerujúcej k ochrane verejného záujmu, a preto sťažovateľ konštatuje, že správny súd rozhodol nesprávne, keď bez riadneho odôvodnenia uzavrel, že nemohli byť porušené práva sťažovateľa. Zo strany správnych orgánov nebolo postupované v zmysle princípov dobrej verejnej správy (Good Governance, Good Administration). Ak budú správne orgány vyžadovať iba formalistické splnenie podmienok podľa niektorých zákonov a správne súdy budú konvalidovať takéto konanie svojou rozhodovacou činnosťou, takéto rozhodovanie bude smerovať iba k budovaniu formálneho právneho štátu a nie k budovaniu materiálneho právneho štátu.

5. V závere žalobca žiadal o polozenie otázky Súdnemu dvoru Európskej únie o súladnosti aplikácie práva v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Túto žiadosť zdôvodnil absenciou eurokonformného výkladu a aplikácie práva v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona EIA, Smernice EIA a Aarhurského dohovoru, a to správnym orgánom v prvom aj druhom stupni a rovnako správnym súdom, ktorý preskúmaval zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Konkrétne žiadal položiť otázku: Či nepriznanie postavenia účastníka konania vo veci životného prostredia je v súlade s právom EÚ.

6. Navrhoval uznesenie správneho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania na kasačnom súde v rozsahu 100 %.

7. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril tak, že súd vec správne právne posúdil, keď dospel k záveru o neprípustnosti správnej žaloby z dôvodu, že sa ňou sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým orgán verejnej správy nerozhodoval o právach, právom chránených záujmoch alebo o povinnostiach fyzickej alebo právnickej osoby. Pokiaľ ide o prejudiciálne konania, otázka navrhovaná sťažovateľom je pre konanie pred tunajším súdom irelevantná a nie je spôsobilá byť kvalifikovanou otázkou v prejudiciálnom konaní pred Súdnym dvorom Európskej únie. Ide len o umelé predlžovanie konania a oddialenie meritórneho rozhodnutia. Navrhoval, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

III.

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že uznesenie správneho súdu je potrebné zrušiť a vec vrátiť správne súdu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

10. Podľa § 7 písm. e) SSP správne súdy nepreskúmavajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania.

11. Podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak je neprípustná.

12. Podľa § 147 ods. 1 písm. a) SSP, správny súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej.

13. Podľa § 178 ods. 3 SSP zainteresovaná verejnosť je oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.

14. Podľa § 438 ods. 1 SSP, kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu podľa § 10.

15. Podľa § 439 ods. 1 SSP, kasačná sťažnosť je prípustná proti každému právoplatnému rozhodnutiu správneho súdu, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec správneho súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

17. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie správneho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

18. Predmetom kasačného konania v danej veci bolo uznesenie správneho súdu, ktorým súd odmietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. OU-PO-OVBP2-2023/034847-002 zo dňa 23.6.2023, ktorým podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov zamietol odvolanie a potvrdil rozhodnutie mesta Vysoké Tatry č. 505/2023/02-Sm zo dňa 18.4.2023. Týmto rozhodnutím prvostupňový orgán verejnej správy ako príslušný stavebný úrad v zmysle § 117 ods. 1 a § 119 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a podľa zákona § 5 zákona č. 608/2003 Z.z. o štátnej správe pre územné plánovanie, stavebný poriadok a bývanie a o zmene a doplnení stavebného zákona, podľa § 14 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, v spojení s § 34 ods. 1 stavebného zákona, vo väzbe na § 24 ods. 2 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon EIA“) a podľa § 46 a 47 správneho poriadku vylúčil účastníka konania - Združenie domových samospráv ako dotknutú verejnosť zo správneho konania vo veci vydania rozhodnutia o umiestnení stavby podľa § 39 a 39a stavebného zákona.

19. Najvyšší správny súd sa stotožnil s námietkami žalobcu a nesúhlasí s názorom vysloveným v uznesení správneho súdu, že ide o správny akt orgánu verejnej správy, ktorý nemá povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby. Tento záver považuje aj najvyšší správny súd za nesprávny. Žalobca má v tomto konaní špecifické postavenie, nakoľko neháji svoje záujmy, ale svojou činnosťou chráni verejný záujem ochrany životného prostredia. V zmysle článku 6 ods. 4 Aarhuského dohovoru: „Každá Strana umožní včasnú účasť verejnosti v čase, keď sú ešte otvorené všetky možnosti a účasť verejnosti sa môže uskutočniť efektívne.“

20. Správny súd tu opomenul ustanovenie § 178 ods. 3 SSP, podľa ktorého je zainteresovaná verejnosť oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia. „Žalobná legitímácia zainteresovanej verejnosti sa týka verejného záujmu v oblasti životného prostredia a bola legislatívne upravená vo veciach na základe požiadavky vyplývajúcej z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci prejudiciálnej otázky C- 240/09“ (Komentár k SSP, ASPI, JUDr. Ivan Rumana). Z výroku rozhodnutia C- 240/09 vyplýva: „Článok 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia schváleného v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady č. 2005/370/ES zo 17. februára 2005 nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré treba splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je Lesoochranské zoskupenie VLK, napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia.“

21. Navyše, z rozhodovacej činnosti najvyššieho správneho súdu je zrejmé, že správne súdy bežne takéto rozhodnutia orgánu verejnej správy preskúmavajú (pozri napríklad rozhodnutia najvyššieho správneho súdu 1Svk/13/2021, 2Svk/57/2022, 1Svk/10/2022, 3Svk/41/2023).

22. V súvislosti s návrhom sťažovateľa na predloženie prejudiciálnej otázky kasačný súd uvádza, že vzhľadom na jeho postavenie - ako vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok, mu z čl. 267 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ vyplýva povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku, ktorej zodpovedanie by jej bolo nevyhnutné pre jeho rozhodnutie vo veci. Nie je pritom viazaný návrhmi účastníkov konania.

23. V posudzovanej veci však kasačný súd konštatuje, že sám nevzhladol potrebu predloženia prejudiciálnej otázky. Zo strany sťažovateľa navrhovaná prejudiciálna otázka bola nekonkrétna, sťažovateľ nevysvetlil, ktoré konkrétne normy európskeho práva majú byť objasnené a aplikované v danej veci. Za týchto okolností kasačný súd dospel k záveru, že nie je povinný iniciovať konanie pred Súdnym dvorom EÚ.

24. Z vyššie uvedených dôvodov, najvyšší správny súd napadnuté uznesenie správneho súdu podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie, v ktorom správny súd správnu žalobu meritórne prejedná.

25. O náhrade trov kasačného konania najvyšší správny súd v súlade s § 467 ods. 3 SSP nerozhodoval.

26. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.